

**R. P. Martini De Esparza Artieda, Navarri, Theologi Societ.
Iesv, Cvrsvs Theologicvs**

in decem Libros, & duos Tomos distributus, Ivxta Methodvm, Qva In
Scholis Societatis Iesv communiter traditur annis quaternis

Continens Secvndam Secvndæ, & Tertiam Partem D. Thomæ

Esparza Arteida, Martin de
Lugduni, 1666

XCVIII. Vtrum materia, & forma Extremæ Vnctionis sint oleum ab Episcopo
consecratum, & oratio Presbyteri?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94839](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94839)

inducit Ecclesia ad infirmos. Ad infirmos verò vltimo periclitantes tantum, quam itidem circumstantiam determinat verbum Græcum, quo vtitur Apostolus, vt obseruant in præsentia Valentia, Coninch, Martinon, & alij. Demum alienationem infirmi, & remissionem peccatorum attribuit Apostolus, sicut, & attribuit semper Ecclesia Domino Deo, median- te non minus vñctione, quæ sit in nomine eius ex præscripto eiusdem Apostoli, quam oratione, quæ funditur ad eundem Dominum. Ratio autem, ob quam saluatio infirmi tribuitur specialiter orationi fidei, exponitur quæst. 100. ad 3. Atque indidem apparebit nihil conferre illam orationem fidei ad scopum obiectionis.

Ad 5. Licet hoc sacramentum perficiatur multiplici vñctione, & multiplici enunciatione formæ, omnes tamen vñctiones, & enunciationes constituunt vnum tantum numero sacramentum respectu vniuersiusque infirmi, & infirmitatis. Quia omnes pertinent ad perfectionem, & totalem integritatem eiusdem totius, sicut plures partes vnius domus pertinent ad perfectionem, & totalem integritatem eius, quatenus sicut posteriores istæ partes coniunguntur inter se physice coniunctione aggregatiua; ita priores illas partes connectuntur inuicem moraliter, ex intentione operantis; & ordinatione ad vnum, eundemque finem respectu eiusdem subiecti, & ex ipsa operatione exteriori moraliter continuata, seu non multum interpolata. Videri potest quid simile circa Eucharistiam quæst. 58. ad 4.

QVÆSTIO XCVIII.

Vtrum materia, & forma Extrema-Vñctionis sint oleum ab Episcopo consecratum, & oratio Presbyteri?

Videntur non esse. 1. Quia homines moriuntur vbique. Ergo materia sacramenti subuenientis moribundis deberet esse aliquid vbique proueniens, eo vel maxime, quia non patitur moram indigentia moribundi. Oleum autem non prouenit vbi- que.

2. Extrema Vñctio est sacramentum medicinale. Vinum autem est tam aptum ad medicandum, quam oleum, vt patet ex parabola Sauciat, cui applicatur vinum cum oleo. Luca 10. Ergo vinum tam potest esse materia huius sacramenti, quam oleum.

3. In corruptio Gloriæ, ad quam proximè disponit Extrema Vñctio, correspondet balsamo iusta analogia, quod proinde deberet esse materia huius sacramenti, vel solum, vel simul cum oleo. Confirmatur, quia Innoc. I. in Epistola ad Docentium cap. 8. vt refertur in Concilio Vvormatiensi, & in decr. 96. dist. can. *illud superfluum*, dicit Extremam Vñctionem solere fieri Chrismate, quæ vox significat oleum mixtum balsamo, vt dictum est supra, circa Confirmationem.

4. Absurdum est dicere, eum qui sufficit ad perficiendum sacramentum non sufficere ad sacramentale quoddam præuium respectu eiusdem sacramenti. Sufficit autem simplex sacerdos ad perficiendum hoc sacramentum. Ergo idem sufficit multo magis ad consecrandum oleum, nec præcisè requiritur, vt ea consecratio fiat ab Episcopo. Confirmatur, quia apud Græcos ex antiquissima consuetudine Presbyteri benedicunt oleum infirmorum de licentia, & commissione Episcopi, vt testatur Arcudius lib. 5. de sacram. c. 2. vbi addit eam consuetudinem approbatam fuisse à Clemente VIII. in quadam instru-

R. P. de Esparza Curs. Theol. Tom. II.

ctione de ritibus Græcorum, atque Caiet. Palud. Soto, Victoria, & Valentia dicunt sufficere ad valorem sacramenti, benedictionem Presbyteri saltem benedictis commissione summi Pontificis.

5. In reliquis omnibus sacramentis forma est affirmatiua, & indicatiua, idque videtur esse de ratione sacramenti, vt potè operatiui, & efficacis ex suo conceptu, & non idonei tantum, ad impetrandum aliquid à Deo, sicut impetrat oratio, si expediat, quod petitur, & non aliter, seu non absolute, ac infallibiliter. Ergo male adhibetur in hoc sacramento forma pure deprecatiua, ac optatiua. Confirmatur, quia tempore Diui Ambrosij forma Ecclesiæ Mediolanensis erat affirmatiua, ac indicatiua: *Vngo te oleo sanctificatio &c.* vt refert Bonau. dist. 23. p. 1. art. 1. q. 4. Similemque formam refert ibidem Palatius ex lib. Sacramentali Venetorum approbato, vt ipse dicit à Leone X.

Art. 1. Respondetur, materia remota huius sacramenti est oleum simpliciter dictum, idest oleum oliuarum consecratum ab Episcopo, vt tradunt Concilium Florentinum, in dicto §. *Quintum Sacramentum*, & Trid. in prædicto cap. 1. sess. 14. addens id Ecclesiam didicisse ac intellexisse ex Apostolica traditione, per manus accepta. Materia proxima est Vñctio, vt colligitur ex verbis Iacobi supra relatis, & ex eo etiam deprehenditur, quia hoc sacramentum non est permanens sicut Eucharistia, sed consistit essentialiter in vñtu, sicut reliqua sacramenta. Forma, quam trident tradunt Florentin. & Trident. est hæc: *Per istam sanctam Vñctionem, & piissimam suam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquisti per visum &c.*

Art. 2. Circa istam formam supponitur iuxta dicta supra in communi, & deinde in particulari, præsertim circa baptismum, & confirmationem quæst. 40. & 53. quamlibet aliam illi æquiualem, perfectè sufficere ad valorem sacramenti. Cæterum necesse est formam esse explicitè, vel saltem implicitè, deprecatiuam, atque modi optatiui, quia quæ est purè affirmatiua, & modi indicatiui, nec congruit verbo orationis expressè à Iacobo *orens super eum*, nec potest æquiualeere formæ determinatè præscriptæ à Conciliis, ideòque venienti ti ex determinata quoad substantiam institutione Christi Domini, iuxta Doctrinam sæpe repetitam superius de materiis, & formis sacramentorum omnium institutis determinatè à Christo Domino, & inuariabilibus ab Ecclesia quoad substantiam ipsarum. Circa materiam remotam non est omnino certum ex fide, quod sit necessarium necessitate sacramenti, seu vt sacramentum validè perficiatur, oleum esse consecratum ab Episcopo, dicentibus, Cajetano, & aliis cum fundamento paulo prius indicato, sufficere, quod sit benedictum à Presbytero ex commissione Episcopi, vel saltem summi Pontificis, cæterum ego dimoueri non possum, circa hoc etiam sacramentum à sententia, quam tenui in simili circa confirmationem, de qua videri potest quæst. 53. Nempe vtrumque Concilium Florentinum, & Tridentinum definit apertè, materiam huius sacramenti esse oleum Benedictum ab Episcopo, nec video, quæ, seu ratione, seu tergiuersatione persuaderi satis possit oleum oliuarum, esse determinatè necessarium necessitate sacramenti propter auctoritatem Conciliorum, & tamen non esse similiter necessarium oleum benedictum ab Episcopo, seu quod sit benedictum ab Episcopo, propter eandem auctoritatem; quandoquidem Concilia æque, eodemque prorsus modo exprimunt entitatem rei, & qualitatem benedictionis Episcopalis.

Art. 3. Quoad materiam proximam, & formam, sciendum

sciendum est septem vnctiones, in septem corporis partibus, cum totidem repetitionibus formæ exprimentis singulas partes, dum singulæ vnguntur præscribi à Concilio Florentino; Nempè in vtrisque oculis propter peccata visus, & similiter in auribus, in naribus, in ore, in manibus, in pedibus, in renibus. Certum porro est sextam & septimam vnctionem pedum, & renum non esse essentielles, & quidem septima renum communiter prætermittitur præsertim in vnctione femininarum propter honestatem, ob quam sexta quoque pedum in eisdem est difficilis, atque in multis Ecclesiis prætermittitur, etiam quoad masculos. Certum rursus est reliquis quinque vnctiones esse necessarias saltem necessitate præcepti: tum quia omnia aliqua earum, valor sacramenti redditur dubius, asserente D. Thoma & pluribus aliis, omnes quinque esse essentielles; tum quia vsus communis, ac vniuersalis Ecclesiæ eas omnes adhibet, nec ab vsu Ecclesiæ vsque adeo vniuersali, in re vsque adeo graui receditur absque graui peccato. Caterum probabile videtur, quamlibet vnā vnctionem cuiusvis vnus partis, cum vnica formæ enunciatione, præsertim exprimente omnes sigillatim sensus, sufficere ad essentiam, & valorem sacramenti, quæ sufficiunt se solis ad significandum effectum eius. Videtur autem sufficere ad significandum effectum huius sacramenti, quælibet seorsim vnctio, coniuncta cum vnica enunciatione formæ, exprimente specialiter omnes quinque sensus. Quia repetitio formæ repetit, non verò auget, seu extendit significationem effectus, sed semper eundem effectum significat, atque vnctio quælibet totum hominem denominat vnctum, sicut quælibet ablutio baptismalis facta, licet in determinata corporis parte, totum hominem denominat ablutum, atque ideo quælibet vnctio videtur sufficere ad significandum effectum interiorem, totalis sanationis animæ. Probabile igitur est sacramentum essentialiter subsistere, cum primum existit aliqua alicuius sensus vnctio, coniuncta cum forma exprimente omnes quinque sensus.

Art. 4. Inquam verò exprimente omnes quinque sensus. Quia forma exprimens vnum tantum sensum, vel duos tantum &c. non significat adæquatè effectum sacramenti, neque quidquam operari potest ex vi suæ significationis. Nihil enim inducitur per hoc sacramentum, quod habeat vim remittendi, aut perfectius remittendi peccata pertinentia ad vnum sensum potius, quam ad alium, sed quidquid inducitur, vniuersaliter, & æqualiter, opponitur omnibus omnium sensuum peccatis, vt infra patebit, & est in confesso apud omnes, nec ex parte suscipientis sacramentum datur aliquid, quod vim eam vniuersalem restringere, seu determinare possit ad certum genus peccatorum; Vnde parum probabilitatis habet, si & aliquid habet, valor sacramenti peracti per vnica vnctionem formæ exprimente vnicum tantum sensum. Quapropter in nullo vllius necessitatis eventu, puto esse licitam administrationem huius sacramenti, per solam vnā vnctionem, & vnā eiusmodi prolationem formæ. Licet verò in morbis contagiosis, aut aliqua simili urgente necessitate si exprimantur omnes quinque sensus, dicendo: *Quidquid deliquisti per visum, auditum odoratum, gustum, & tactum.* Cui operandi modo plurimum suffragatur, & magnum autoritatis, ac probabilitatis pondus adiicit, vltra suffragium Scoti, & aliorum non paucorum, Pastorale Ecclesiæ Mechliniensis, quod vna cum Archiepiscopo tota vniuersitas Louanienensis approbavit anno 1588. præscribit enim can.9.

de Extrema-Vnctione prædictum vngendi modum pro tempore pestis.

Art. 5. Verum longè probabilius est, quod docent Albert. Mag. dist. 23. art. 18. D. Thomas ibid. quæst. 1. a. 1. quæst. 2. Suarez disp. 43. sect. 2. & plerique alij Theologi, pertinere ad essentiam huius sacramenti omnes quinque vnctiones, simul cum forma exprimente seorsim omnes sensus. Ratio est, quia sicut prolatio formæ cum expressione vnus tantum sensus, restringit significationem, adeoque, & efficaciam sacramenti ad peccata illius sensus; ita etiam vnctio facta in oculis, exempli gratia; habet symbolicam significationem restrictam ad remissionem peccatorum eiusdem sensus. Vnde non datur completa significatio vllius effectus sacramentalis, vtpotè æquæ, ac indiuisim respicientis omnia omnium sensuum peccata, quousque perficiantur omnes vnctiones, cum verbis exprimentibus seorsim omnes sensus. Neque quoad hoc tener paritas ablutionis baptismalis. Quia hæc non fit supra sensum aliquem determinatum, cum linitione ibidem hærente determinatè, sed finitur aqua excurrere in quamcunque partem, atque eo ipso demonstratur actionem ablutiuam, ex intentione abluentis, respicere totum hominem; & præterea forma baptismi penes quam est præcipua vis, & vltima determinatio significandi, terminatur ad totum hominem; cuius oppositum vtrunque apparet manifestè in hoc sacramento. Ergo essentia, & valor huius sacramenti, tunc primum datur, cum primum existit quinta vnctio cum expressione vltimi sensus ex parte formæ. Ex his porro, quæ hucusque dicta sunt colligitur esse legitimam definitionem huius sacramenti quasi physicam, quæ vulgò circumfertur. Extrema Vnctio est sacramentum vnctionis in oleo consecrato, morientis corpori adhibita, sub præscripta forma verborum.

Ad 1. Licet oleum non proveniat vbique, vbi que tamen habetur facile, quantum sufficit ad vnctionem sacramentalem, quia facile transfertur de vno loco in alium quemlibet, deinde hoc sacramentum non est necessarium ad salutem, sicut Baptismus.

Ad 2. Mordacitas vini non ita congruit debilitati moribundi, sicut lenitas olei, & quia Deus voluit ostendere in hoc sacramento piissimam suam misericordiam, quæ, & exprimitur in eius forma, oleum potius instituere voluit, atque de facto ipsum solum instituit.

Ad 3. Hoc sacramentum solam confert immediatè serenitatem, & nitorem conscientie, quem significat oleum, vt dictum est alibi ex Florentino, idèque solo oleo perfici debet. Quia odor bonæ famæ, quem potissimum denotat balsamum non est amplius necessarius iam decessuris. Innocentius vsurpat in illo loco vocem Chrismatis in latiori significatione pro liquore idoneo ad vngendum, vt sæpè aliàs etiam vsurpatur.

Ad 4. Perindè est argumentari in re morali à potestate perficiendi sacramenti, ad potestatem perficiendi sacramentalis, quod est minus, atque argumentari in re physica à virtute producendi formam, ad virtutem producendi materiam primam, quæ est minus perfecta. Quare sicut ab omnibus merito reprobarur posterius hoc argumentum; ita, & prius reprobari debet. Ratio vniuersalis est, quia pro sufficientia alicuius virtutis ad aliquid, non solum consideratur perfectio termini ad quem, sed etiam defectus perfectionis, & inchoationis ex parte termini à quo; quatenus sicut facile est inuentis addere; ita etiam facile est superaddicare maiorem perfectionem, præsupposita tanquam fundamento

fundamento, perfectione aliqua minori; difficultum verò est, operari penitus de nouo; atque extrahere rem ex infinita nihili profunditate. Mirum igitur non est ad consecrationem materiæ penitus profanæ requiri excellentiam Episcopalis potestatis, nec sufficere virtutem presbyteralem, quæ sufficit deinde ad perficiendum sacramentum; atque hoc modo Episcopum subordinare sibi presbyteros; sicut de causa prima subordinat sibi causas secundas, creatione materiæ. Quod ad Græcos attinet, eorum Extrema Vnctio facta oleo benedicto simpliciter presbytero, est apud me valde dubia. Certe Clemens VIII. non approbat eam eorum consuetudinem in instructione, cuius meminit Arcudius, sed solum dixit, non esse cogendos Presbyteros Græcos, ad mutandam consuetudinem. Quod non est approbare, sed tantum tolerare quoad rem in qua neutra pars est omnino certa ex fide.

Ad 5. Hoc inter alia differt Sacramentum Extremæ Vnctionis, quod reliqua Sacramenta semper, ac infallibiliter operantur aliquem effectum, positis omnibus pertinentibus ad constitutionem eorum, simul cum consensu recipientis, necnon verba Eucharistica independentem ab omni alterius consensu. Quia Baptismus, Confirmatio, & Ordo; semper inducunt characterem, & Matrimonium inducit similiter inuicem socialis vitæ obligationem, nec minori necessitate absolutio sacramentalis remissionem peccatorum, si adsit in penitente contritio, vel attritio, quæ pertinet ad essentiam eius sacramenti, ut dictum est supra. Quapropter in reliquis sacramentis semper, ac necessario adest, aliquis effectus, ratione cuius verificetur forma modi indicatiui, ac affirmatiui. Nihil autem eiusmodi necessario, adest in Sacramento Extremæ Vnctionis. Quia fieri potest, ut dentur omnia, quæ pertinent ad intrinsecam eius constitutionem, & nullius nihilominus sequatur effectus ob defectum dispositionis ex parte suscipientis, quæ non pertinet similiter ad essentiam sacramenti, oportuit igitur formam eius esse deprecatiuam, & modi optatiui, ne exponatur periculo falsitatis. Accedit hoc Sacramentum solis dari moribundis, qui propterea sunt viribus propriis destituti, & relinquuntur misericordiæ diuinæ implorandæ per orationem aliorum. Quod attinet ad formulas Ambrosianam, Venetam, & si quæ sunt similes modi indicatiui, ac affirmatiui dicendum est, vel esse æquiualeuter deprecativas, vel potius semper præmitti, aut superaddi orationem propriè talem, atque hanc solum habere rationem formæ, ut dicit, D. Th. qu. 29. art. 8. ad 3.

QVÆSTIO XCIX.

Vtrum minister, & subiectum extremæ vñctionis sint Presbyter, & moribundus.

Videntur non esse. 1. Quia efficacia huius sacramenti nittitur oratione, ut patet ex verbis Iacobi. Oratio autem laici potest esse tam efficax, & sæpè est efficacior, quàm oratio sacerdotis. Ergo laici sunt idonei ministri huius sacramenti, & nonnulli sunt magis idonei, quàm aliqui sacerdotes.

2. Solus Episcopus est minister idoneus Sacramenti Confirmationis, quod peragitur vñctione, & materia remota ab eodem consecrata, sicut hoc sacramentum. Ergo solus Episcopus est idoneus minister huius etiam sacramenti, sicut solus ipse est sufficiens ad consecrandam eius materiam.

3. Illi omnes, & soli sunt capaces alicuius sacramenti, qui sunt capaces recipiendi eius effectum, eoque indigent. Huiusmodi autem capacitatem, ac indigentiam, nec soli, nec omnes moribundi habent. Non quidem soli, quia etiam sani, sunt capaces perfectæ remissionis peccatorum, eaque indigent, nec etiam omnes, quia pueri, alique expertes rationis non sunt capaces perfectæ remissionis peccatorum, eo genere perfectionis, quæ est propria huius sacramenti, ut patebit quæst. sequenti. Et præterea aliqui moribundi sunt incapaces ipsius etiam vñctionis sacramentalis, quia sunt mutilati, & carent partibus, in quibus debet fieri vñctio. Rursus aliqui moribundi præsupponuntur iam vñcti in alio priori vitæ periculo, atque hoc sacramentum videtur esse interabile: sicut Confirmatio, cui est vsque aded simile.

Artic. 1. Respondetur sacramentum Extremæ Vnctionis est nobilius, quàm Sacramentum Pœnitentiæ, ut dictum est quæst. 35. art. 4. Et confirmatur, quia hoc sacramentum est consummatiuum, atque vltimò perfectiuum Pœnitentiæ, ut dictum est ex Concilio Tridentino quæst. 97. artic. 3. idèoque comparatur cum pœnitentiâ, tanquam formale cum materiali, & tanquam actus cum potentia, & præterea subuenit homini in maiori debilitate constituto, vehementius impetito ab hoste, magisque periclitanti de salute animæ, cui proinde valentius, ac præstantius subsidium adhiberi debeat. Cum igitur ob hæc istud sacramentum præmineat pœnitentiæ, minister eius non potest esse inferioris gradus, quàm sit minister pœnitentiæ, qui est sacerdos, ut dictum est supra. Quia verò idem sacramentum est minus perfectum, quàm Confirmatio, & Ordo, ut liquet ex eadem quæst. 35. nec confert peculiarem aliquem gradum dignitatis in Ecclesia, sed est promotiuum pœnitentiæ intra idem genus perfectionis, non requiritur in eius ministro, præminetia apicis Episcopalis, sed sufficit simplex sacerdos. Quilibet igitur sacerdos validè perficit hoc sacramentum, tamen extra casum necessitatis, & defectus Parochi nolentis, aut non valentis ministrare, solus idem Parochus, licetè illud administret. Confirmatur ex verbis Iacobi, *inducat Presbyteros*, quisque nimirum suos si possit, sin minus quosuis alios. Iam verò obseruatum est iterum supra, quod dicit Apostolus pluraliter, Presbyteros, accipiendum esse cum distributione accommodata singulorum infirmorum, ad singulos Presbyteros, prout accipiunt Concilium Florentinum, & Tridentinum vbi supra, atque conuincit perpetua Ecclesiæ, & traditio, & consuetudo; licet autem citra necessitatem, recedendum nequaquam sit ab usu Ecclesiæ communi, ut vnus vni administret; si tamen contingat sacerdotem, postquam cepit vngere mori, aut aliter impediri, quò minus absoluat, ac perficiat opus, potest pergere, atque addere, quod deest alius sacerdos, ut docent D. Thomas, & alij communiter. Imò licet urgente necessitate, ut plures sacerdotes vngant singuli singulos sensus cum forma congruente, ut docent Henriquez, Martihon, & alij. Quia videlicet nullus textus suadet oppositum, nec natura ipsa sacramenti contradicit, sed annuit magis, ut patet consideranti. Ratio porro ob quam, quilibet sacerdos validè perficiat hoc sacramentum, etiam extra casum necessitatis, & præsentis, ac renitente Parochi; id verò ipsum fieri non possit in administratione pœnitentiæ, fundatur in eo quod absolutio sacramentalis est actus iurisdictionis, ut dictum est in loco, vñctio verò non est actus iurisdictionis, sed solius ordinis sacerdotalis.

Artic. 2. Ex parte suscipientis requiritur imprimis, ut sit baptizatus, cum baptismus sit Ianua sacramen-